

	8.Kas	15.Kas	Değişim		8.Kas	15.Kas	Değişim
BIST-100 Endeksi	103.153	105.380	% 2,2 ▲	EUR/USD	1,1016	1,1050	% 0,3 ▲
2 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	% 12,29	% 12,11	-18 bp ▼	USD/TL	5,7658	5,7443	-% 0,4 ▼
Türkiye 5 Yıllık CDS	312	308	-4 bp ▼	EUR/TL	6,3521	6,3508	% 0,0 ▼
MSCI GOÜ Borsa Endeksi	1.065	1.049	-% 1,5 ▼	Altın (USD/ons)	1.458	1.467	% 0,6 ▲
ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi	% 1,93	% 1,83	-10 bp ▼	Petrol (USD/varil)	62,8	63,3	% 0,9 ▲

bp: baz puan

Geçtiğimiz hafta ABD’de açıklanan veriler ülke ekonomisine yönelik karışık sinyaller vermesine karşın enflasyon göstergelerinin yükselme eğilimi sergilemesi Fed’in faiz indirimlerine devam etmeyeceği şeklinde yorumlanıyor. Euro Alanı’nda üçüncü çeyrek büyüme verisi beklentiler paralelinde açıklanırken, Eylül ayı sanayi üretimi verisi imalat sanayiinin seyrine ilişkin olumlu sinyaller verdi. Yurt içinde cari denge fazla vermeye devam ederken, bütçe açığı yılın ilk on ayında 100 milyar TL’nin üzerine çıktı.

ABD’de açıklanan veriler karışık bir görünüm çizdi.

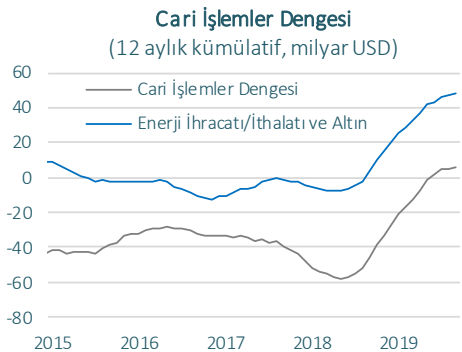
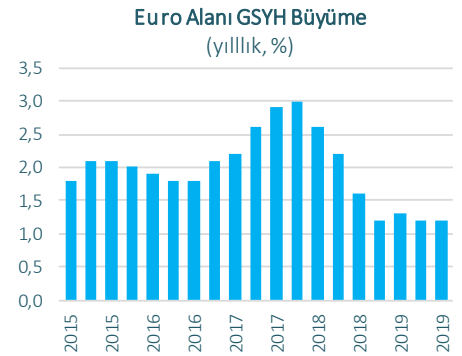
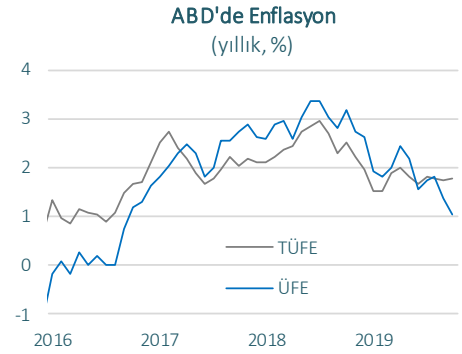
ABD’de üretici fiyatları Ekim ayında tahminlerin üzerinde arttı. Ekim ayında üretici fiyat endeksi %0,4 ile Nisan ayından bu yana en hızlı artışını kaydederken tüketici fiyat endeksi de %0,4 ile Mart’tan bu yana en hızlı artışını kaydetti. Geçtiğimiz hafta ABD Kongresi’nde konuşan Fed Başkanı Powell, ekonomide ılımlı büyüme, güçlü istihdam ve %2’ye yakınsayan enflasyondan oluşan olumlu bir görünüm izlendiği sürece mevcut para politikası duruşunun uygun olduğunu belirtti. Ekim ayı toplantısında politika faizini 25 baz puan indiren Fed, toplantı notlarında ekonomik aktivitede bozulma yaşanmadıkça yeni bir faiz indiriminin planlamadığına işaret etmişti.

Euro Alanı’nda yılın üçüncü çeyreğinde büyüme %1,2 oldu.

Öncü verilere göre Euro Alanı ekonomisi yılın üçüncü çeyreğinde çeyreklik bazda beklentiler paralelinde %0,2 büyürken, yıllık büyüme %1,2 düzeyinde gerçekleşti. Eylül ayına ilişkin sanayi üretimi de düşüş beklentilerinin aksine aylık %0,1 oranında sınırlı yükseldi. Sanayi üretiminin art arda iki ay artış kaydederek beklentilerden olumlu bir performans göstermesi imalat sanayiinde olası bir toparlanmanın işareti olabileceği şeklinde değerlendirildi. Ancak, bölgenin en büyük ekonomisi Almanya başta olmak üzere Avrupa genelinde ekonomik aktivitenin zayıf bir görünüm sergilemesi ve ABD’nin Avrupa menşeli otomotiv ürünlerine yönelik vergi tehdidi, iyimser beklentiler oluşturmak için henüz erken olabileceğine işaret ediyor.

Cari denge Eylül ayında da fazla vermeye devam etti.

Ekonomik aktivitedeki nispeten zayıf seyrin cari denge üzerindeki etkisi Eylül ayında da sürdü. Cari fazla geçtiğimiz yılın Eylül ayına kıyasla %31,9 oranında genişleyerek 2,48 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. 12 aylık kümülatif cari fazla 5,9 milyar USD’ye, net enerji ve altın ithalatı hariç 12 aylık cari fazla da 47,7 milyar USD’ye ulaşarak yeni tarihi yüksek seviyelerine ulaştı. Ekonomik aktivite kaydedilen ılımlı toparlanma ve seyahat gelirlerinde beklenen mevsimsel düşüşün etkisiyle yılın son çeyreğinde cari dengenin açık vereceğini tahmin ediyoruz. 2019 yılı tamamında ise, Türkiye ekonomisinin 2001 yılından bu yana ilk kez sınırlı da olsa cari fazla vereceğini öngörüyoruz ([Ödemeler Dengesi raporumuz](#)).

Kaynak: Datastream

Moody's Türkiye'ye yönelik büyüme tahminlerini yükseltti.

Moody's yayımladığı küresel görünüm raporunda küresel ekonominin gelecek 2 yıl zayıf seyretmeye devam edeceğini ancak resesyona beklemediğini açıklarken, Türkiye ekonomisine ilişkin büyüme tahminlerini yukarı yönlü revize etti. Kuruluşun Türkiye için 2019 yılı büyüme beklentisi %0,2'ye yükselirken, 2020 ve 2021 yılları için büyüme tahminleri de %3'e revize edildi. Dünya genelinde düşük büyüme ve düşük enflasyon ortamının sınırlı hareket alanı yaratmasının ekonomileri risklere karşı daha kırılgan hale getirdiği kaydedilirken, ABD ve Çin ekonomilerinde 2020 yılında da yavaşlamanın devam edeceği öngörüldü.

Bütçe dengesi Ekim ayında 14,9 milyar TL açık verdi.

Merkezi yönetim bütçe açığı Ekim'de yıllık bazda %176,7 oranında genişleyerek 14,9 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde bütçe gelirleri yıllık bazda %5,2 ile sınırlı oranda artarken, bütçe harcamalarındaki artış %18,9 oldu. Ekim 2018'de 1,2 milyar TL açık veren faiz dışı denge bu yılın aynı ayında 8,1 milyar TL açık verdi. Bütçe göstergelerindeki bozulma Ekim ayında da devam etti. Bununla birlikte, yılın ilk 10 ayında 100 milyar TL'yi aşan bütçe açığı Yeni Ekonomi Programı hedefiyle genel olarak paralellik arz ediyor. Yılın son 2 ayında borçlanma maliyetlerindeki düşüşün ve ekonomik aktivitede beklenen toparlanmanın bütçe performansını bir miktar destekleyebileceğini düşünüyoruz ([Bütçe Dengesi raporumuz](#)).

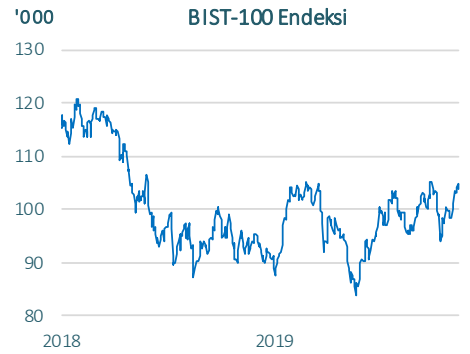
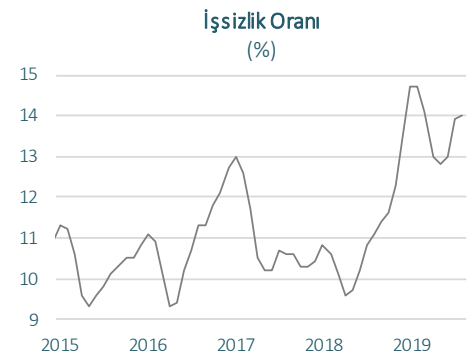
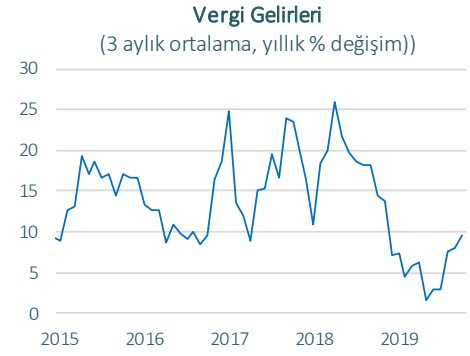
Ağustos döneminde işsizlik oranı %14 oldu.

Ekonomik aktivitedeki zayıf seyrin etkisiyle işsizlik Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarını kapsayan Ağustos döneminde %14'e yükseldi. Tarım dışı işsizlik oranı da aynı dönemde %16,7 düzeyinde gerçekleşti. Türkiye'de işsiz sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 980 bin kişi artarak 4,65 milyon kişi oldu.

Piyasalar...

Ticaret savaşına ilişkin gelişmeler gündemde yer almaya devam ediyor. Yaklaşık bir ay önce prensipte anlaşmaya varıldığının ifade edilmesine karşılık, her iki taraftan gelen çelişkili açıklamalar anlaşma görüşmelerinin çıkmaza girmiş olabileceği şeklinde yorumlanıyor. Bu durum küresel hisse senedi piyasalarında oynaklığı artırıyor. Öte yandan, Çin Merkez Bankası, kısa vadeli açık piyasa işlemlerinde borçlanma maliyetlerini Ekim 2015'ten bu yana ilk kez düşürdü. Çin'in faiz indirimi ekonomiye daha fazla destek vereceği görüşlerini destekliyor.

Yurt içinde oynaklığın düşük seyrettiği döviz piyasasında TL, dolar ve euro karşısında değer kazandı. 2 yıllık gösterge tahvilin bileşik faizi 18 baz puan düşüşle %12,11 düzeyine inerken, BIST-100 endeksi haftalık bazda %2,2 yükseldi. Bu hafta yurt içinde ve yurt dışında sakin bir veri gündemi beklenirken, PMI verileri takip edilecek.

Veri Gündemi

		Dönemi	Piyasa Beklentisi	Önceki
19 Kasım	ABD Yeni Konut Başlangıçları	Ekim	1,32 milyon adet	1,256 milyon adet
20 Kasım	Hazine İç Borç Ödemesi	Kasım	1.635 milyon TL	-
	Fed Toplantı Tutanaqları	Ekim	-	-
21 Kasım	TR Tüketici Güven Endeksi	Kasım	-	57,0
	ABD İkinci El Konut Satışları, aylık	Ekim	%2,1	-%2-2
	Euro Alanı Tüketici Güven Endeksi	Kasım	-7,3	-7,6
22 Kasım	ABD İmalat Sanayi PMI, öncü	Kasım	51,6	51,3
	Euro Alanı İmalat Sanayi PMI, öncü	Kasım	46,4	45,9

Kaynak: TÜİK, Datastream

Sektörlerdeki Gelişmeler

Sanayi üretimi Eylül ayında %3,4 arttı.

Yurt içinde takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretimi Eylül ayında yıllık bazda %3,4 oranında arttı. 12 aylık daralmanın ardından düşük baz etkisinin de desteklediği sanayi üretimi ekonomik aktivitenin bir miktar toparlanmaya başladığına işaret ediyor. Eylül verisi ile birlikte yılın üçüncü çeyreğinde sanayi üretimi geçen yılın aynı dönemine göre %0,4 gerilemiş oldu. Sektörler itibarıyla sanayi üretimi incelendiğinde artışın genele yaygın olmadığı ve sektörlerin önemli ölçüde ayrıştığı izleniyor. İmalat sanayiindeki 24 sektörden 10 tanesinde sanayi üretimi gerilerken, 14 sektörde üretim arttı. İnşaat sektörüne girdi sağlayan cam, çimento ve seramik ile ana metal sektörlerinde üretim sırasıyla %10,1 ve %7,2 oranlarında gerilerken, hazır giyim, beyaz eşya ve fabrikasyon metal ürünleri sektörlerindeki yüksek artış oranları dikkat çekiyor.

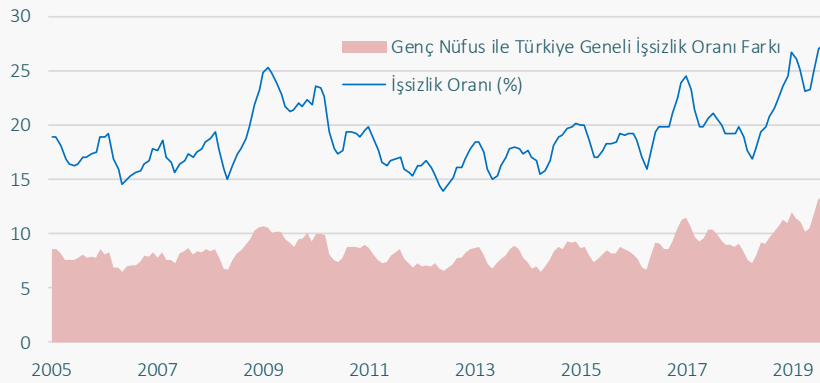
Özel sektörün yurt dışından sağladığı kredi borcu gerilemeye devam ediyor.

Özel sektörün yurt dışından sağladığı uzun vadeli kredi borcunun Eylül ayında, yılsonuna göre 14,2 milyar USD azalarak 195,3 milyar USD'ye, ticari krediler hariç kısa vadeli kredi borcunun da 3,5 milyar USD azalarak 11,9 milyar USD düzeyinde gerçekleştiği görülüyor. Eylül sonu itibarıyla, uzun vadeli toplam kredi borcunun %46,5'ini finansal kuruluşların, %53,5'ini ise finansal olmayan kuruluşların borcu oluşturuyor. Bu dönemde toplam borcu en yüksek ilk üç sektör ise 22 milyar USD ile inşaat, 17 milyar USD ile lojistik ve 11,4 milyar USD ile elektrik sektörü şeklinde sıralanıyor.

i Neden Önemli ?

Son dönemde Türkiye genelinde genç işsizlik oranı artış kaydetmektedir. 15-24 yaş grubundaki nüfus baz alınarak hesaplanan genç işsizlik oranı Ağustos döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 6,6 puan yükselerek %27,4 düzeyine ulaşmıştır. Genç nüfustaki toplam işsiz sayısı da 1,52 milyon kişi olarak kaydedilmiştir. Son 1 yıllık dönemde genç nüfustaki işsiz sayısınının 344 bin kişi artış kaydetmesi dikkat çekmektedir.

Genç Nüfusta İşsizlik

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Bařekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

Dr. Doęan Őengöl
Müdür Yardımcısı
dogan.sengul@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Ahmet Ařarkaya
Uzman
ahmet.asarkaya@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.